

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЙНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ

13 січня 2022 р.

Київ

№ 2-pp

Про надання висновків
щодо кваліфікації дій

Антимонopolний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 12.01.2022 № 128-01/9-п та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

- (1) До Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надійшла заява комунального підприємства «Дрогобичводоканал» (далі – КП «Дрогобичводоканал», Підприємство) (вул. Федьковича, 11, Львівська обл., м. Дрогобич, 82103) від 03.12.2021 № 7894 (вх. Комітету від 07.12.2021 № 8-01/24-pp) (далі – Заява) про надання висновків у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності дій КП «Дрогобичводоканал» положенням статей 6, 10, 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (2) У порядку, встановленому статтею 34 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Дрогобичводоканал» була здійснена оплата за надання Комітетом висновків у формі рекомендаційних роз'яснень відповідно до статті 14 Закону в розмірі 320 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (платіжне доручення № 11611 від 02.12.2021).
- (3) До Заяви Підприємства додано такі документи:
 - копія листа Міністерства розвитку громад та територій України від 26.05.2020 № 8/9.1.2/3553-20,
 - копія листа Міністерства розвитку громад та територій України 13.07.2021 № 8/11/3861.
 - копія листа Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 10.11.2021 № 04-15/10-2021/347900,
 - копія рішення Господарського суду Львівської області від 09.12.2020,
 - копія постанови Західного апеляційного господарського суду від 15.04.2021,
 - копія постанови Верховного Суду від 02.11.2021,
 - лист КП «Дрогобичводоканал» до НКРЕКП від 26.07.2021 № 3911,
 - лист НКРЕКП від 16.08.2021 № 9506/19.1.3/7-21,
 - платіжне доручення від 02.12.2021 № 11611.

ОБСТАВИНИ ЗАЯВИ

- (4) У Заяві КП «Дрогобичводоканал» просить надати висновок щодо відповідності законодавству про захист економічної конкуренції дій Підприємства в частині ведення з товариством з обмеженою відповідальністю «Трускавецький водоканал» (далі – ТОВ «Трускавецький водоканал», Товариство) бездоговірних відносин у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з подальшим укладанням договору, розробленого на умовах цивільного права між

ТОВ «Трускавецький водоканал» та КП «Дрогобичводоканал» істотні умови якого будуть відрізнятися від істотних умов типового договору.

- (5) Свою Заяву КП «Дрогобичводоканал» обґрунтовує таким.
- (6) Відносини між КП «Дрогобичводоканал» та ТОВ «Трускавецький водоканал» наразі не врегульовані чинним законодавством.
- (7) КП «Дрогобичводоканал» листами від 01.04.2020 № 1611 та № 1612 із вказаного питання зверталось за роз'ясненнями до Міністерства розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон).
- (8) Мінрегіон у листах від 26.05.2020 № 8/9.1.2/3553-20 та № 8/9.1.2/3554-20 зазначило таке:
 - взаємовідносини між КП «Дрогобичводоканал» та ТОВ «Трускавецький водоканал» регулюються, зокрема, Законом України «Про житлово-комунальні послуги» та Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (далі – Постанова № 690);
 - юридична особа ТОВ «Трускавецький водоканал» є споживачем, який підпадає від визначення, встановлене постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на комунальні послуги», а саме: споживачі, які є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, ліцензіати, які придбавають в іншого ліцензіата питну воду з метою її подальшої реалізації споживачам та/або подають стічні води на очищення іншому ліцензіату за окремими тарифами на централізоване водопостачання та/або водовідведення;
 - отже, між підприємствами, що провадять господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та споживачами – юридичними особами, укладається договір про надання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення відповідно до Типового договору та в розділі «інші умови» договору зазначаються умови, які необхідно конкретизувати, зважаючи на специфіку споживача.
- (9) Разом із цим, позиція суду з цього питання інша. Так, відповідно до матеріалів, доданих до Заяви, судами встановлено, що в розумінні Закону України «Про житлово-комунальні послуги» ТОВ «Трускавецький водоканал» є виконавцем комунальних послуг, а не споживачем.
- (10) Зокрема, в рішенні Господарського суду Львівської області від 09.12.2020 у справі № 914/170/20 зазначено, що порівнюючи Типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (далі – Типовий договір), і договір між КП «Дрогобичводоканал» та ТОВ «Трускавецький водоканал» суд дійшов висновку, що вони є різними.
- (11) Так, у Типовому договорі умови про контроль за складом стічних вод, обсяги надання послуг, порядок обмеження (припинення) надання послуг та умови надання послуг відсутні. Відсутня також інформація про споживача та його власність. Також суд дійшов висновку, що предмети договорів є різними.
- (12) За висновками суду, зазначені розбіжності в договорах підтверджують різні правові статуси ТОВ «Трускавецький водоканал» як виконавця послуг і як споживача в розумінні Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (13) Постановою Західного апеляційного господарського суду від 15.04.2021 у справі 914/170/20 рішення Господарського суду Львівської області від 09.12.2020 залишено без змін.
- (14) Постановою Верховного Суду від 2 листопада 2021 року постанову Західного апеляційного господарського суду від 15.04.2021 та рішення Господарського суду Львівської області від 09.12.2020 у справі 914/170/20 залишено без змін.
- (15) У листі Комітету з питань екологічної політики та природокористування Верховної Ради України від 10.11.2021 № 04-15/10-2021/347900 зазначено, що загрозою безперервної

роботи КП «Дрогобичводоканал» є заборгованість, яка виникла внаслідок недосконалої моделі договірних відносин між підприємствами, а також правова прогалина в Законі України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».

- (16) Як зазначено в Заяві КП «Дрогобичводоканал», цими правовими прогалинами постійно користується ТОВ «Трускавецький водоканал», у зв'язку із цим, за період з 2014 до 2021 року в Товариства виникла заборгованість у сумі 14 млн грн.
- (17) Відповідно до листа Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.08.2021 № 9506/19.1.3/7-21, ТОВ «Трускавецький водоканал» згідно з пунктами 1.4 та 1.5 глави 1 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 22.03.2017 № 307, є ліцензіатом Львівської обласної державної адміністрації.
- (18) Разом з тим, як зазначило КП «Дрогобичводоканал», реакція з боку Львівської обласної державної адміністрації відсутня.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (19) Діяльність виконавців послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення регулюється, зокрема:
 - Законом України «Про житлово-комунальні послуги»,
 - Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»,
 - Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».
- (20) Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 року № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» затверджено типові договори, а саме:
 - типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем);
 - типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових систем);
 - типовий договір з індивідуальним споживачем у будівлі, приміщенні якої є самостійними об'єктами нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (21) Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору з:
 - підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням та/або централізованим водовідведенням;
 - підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління

багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання та/або централізованого водовідведення на підставі укладених ними договорів;

- власниками будинків, що перебувають у приватній власності;

- індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом України «Про житлово-комунальні послуги».

- (22) Відповідно до частини другої статті 19 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» договір про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення укладається безпосередньо між підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем, визначеним у частині першій цієї статті.
- (23) Відповідно до статті 20 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» істотними умовами договору про надання послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення є:
- режим надання послуг;
 - обсяги питного водопостачання за нормативами питного водопостачання;
 - порядок надання послуг з водовідведення;
 - розмір та порядок оплати послуг централізованого водопостачання і водовідведення;
 - права та обов'язки сторін договору;
 - відповідальність сторін договору.
- (24) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» за згодою сторін договору про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення у ньому можуть бути зазначені інші умови.
- (25) Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.
- (26) **Отже, законодавством не передбачено здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на бездоговірних засадах.**

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ДІЙ

- (27) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження надавати висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції.
- (28) Відповідно до статті 14 Закону України «Про захист економічної конкуренції» з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України може надавати суб'єктам господарювання на підставі наданої ними інформації висновки у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням статей 6, 10 та 13 вказаного Закону.
- (29) Згідно зі статтею 14 Закону України «Про захист економічної конкуренції» висновки у формі рекомендаційних роз'яснень надаються суб'єктам господарювання, які мають намір вчинити відповідні дії, щодо їх відповідності положенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Щодо відповідності дій суб'єкта господарювання положенням статті 13 Закону

- (30) У статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» закріплено перелік видів зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку.

- (31) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (32) Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, також, зокрема, визнається застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин (пункт 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (33) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.
- (34) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що цим Законом регулюються сфери діяльності суб'єктів природних монополій, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (35) Суб'єкти господарювання, що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є суб'єктами природної монополії в межах відповідної території.
- (36) За таких умов, споживач не має можливості замовити послуги в іншого надавача послуг.
- (37) У Заяві КП «Дрогобичводоканал» не надало інформації, необхідної Комітету для надання висновків.
- (38) Так, зокрема, КП «Дрогобичводоканал» не надано:
- проекту договору, який планує підприємство укласти з ТОВ «Трускавецький водоканал»,
 - обґрунтування запропонованих змін до договору,
 - копій протоколів розбіжностей до запропонованого проекту договору,
 - інформації щодо частки КП «Дрогобичводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та території, у межах якої здійснюється господарська діяльність,
 - інформації щодо частки ТОВ «Трускавецький водоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та території, у межах якої здійснюється господарська діяльність,
 - переліку всіх потенційних конкурентів КП «Дрогобичводоканал» та окремо ТОВ «Трускавецький водоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення,
 - копій всіх листів КП «Дрогобичводоканал» до ТОВ «Трускавецький водоканал» щодо вирішення порушеного в Заяві питання та відповідей на них,
 - копій 10 договорів КП «Дрогобичводоканал» укладених зі споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення як з юридичними, так і з фізичними особами.
- (39) За відсутності інформації, зазначеної вище, неможливо надати оцінки відповідності дій КП «Дрогобичводоканал» положенням статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням статей 6 та 10 Закону

- (40) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

- (41) Згідно із частиною першою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.
- (42) Відповідно до частини четвертої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (43) Частиною першою статті 10 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що узгоджені дії, передбачені статтею 6 цього Закону, можуть бути дозволені відповідними органами Антимонопольного комітету України, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють: вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару; техніко-технологічному, економічному розвитку; розвитку малих або середніх підприємств; оптимізації експорту чи імпорту товарів; розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари; раціоналізації виробництва.
- (44) З наданих у Заяві матеріалів не вбачається, які саме дії або яка саме погоджена поведінка КП «Дрогобичводоканал» мають бути оцінені Комітетом на відповідність положенням статей 6 та 10 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (45) Отже, в наданих до Заяви матеріалах недостатньо інформації для надання Комітетом висновку щодо відповідності дій КП «Дрогобичводоканал» вимогам статей 6 та 10 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 14 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольний комітет України надає комунальному підприємству «Дрогобичводоканал» такі

ВИСНОВКИ:

У зв'язку з недостатністю інформації неможливо надати висновку щодо відповідності чи невідповідності дій комунального підприємства «Дрогобичводоканал» положенням статей 6, 10 та 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Висновки надані виключно в межах і на підставі наданої у заяві інформації.

Голова Комітету

Ольга ПІЩАНСЬКА